

משרחן שלמה

עיונים ושו"ת בפרשה מבית מדרשו של
הגאון הניקא הרב שלמה יהודה שליט"א

פרשת ויגש

מה דברו האחים עם יוסף שנגלה אליהם

וַאֲחֵרֵי כֵן דִּבְּרוּ אֶחָיו אֵתָּו (מה, טו). כתב ר"י אבן שויעב (ויגש, ד"ה ויש באריכות), בשם יש מפרשים, שחילו האחים את פניו שלא יגלה דבר המכירה לאביהם, פן יקללם, והיה מנודין וגבזים בעיניו. ואכן לא ידע אביהם בדבר, דכתיב (בראשית נ, טז-יז) 'וַיֵּצֵאוּ אֶל יוֹסֵף לְאֹמֶר אֲבִיךָ צִנֵּה וְגו', אָנָּה שָׂא נָא פְּשַׁע אֲחִיךָ וְחַטָּאתָם וְגו', וכמו שכתב הרמב"ן ז"ל (מה, כז), שאילו היה יעקב יודע, היה מפיסו בעצמו. וכן הוא בתוספות השלם (על אתר).

מי בישר ליעקב שיוסף חי במצרים נפתלי או סרח בת אשר

וַיֵּגֵד לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חַי וְכִי הוּא מֵשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם (מה, כו). יש בענין זה מדרשים חלוקים, דהנה בתרגום יונתן (מו, יז) מובא, ששרח בת אשר בישרה ליעקב שיוסף חי, ועל כן זכתה להלקח לגן עדן בחייה, וכן מובא שם בפ' פנחס (כו, מו), וכן הוא בספר הישר (ויגש, ט) [ושבישרה זאת בנעימה עם נגינת הכינור, עי"ש כל הענין], וברש"י (שמואל ב' כ, יט) בשם מדרש אגדה. מאידך, בתרגום יונתן לפ' ויחי (מט, כא) מובא, שנפתלי בישרו זאת, וכן הוא בבראשית רבתי (מט, כא). ויתיישבו הדברים, ע"פ המובא בהדר זקנים (על אתר) בשם מדרש, שסרח בת אשר יצאה לקראתם ושמעה שהיו מדברים מכך שיוסף חי, ומיד רצה והקדימה והגידה ליעקב, ואמר לה כן תחיי, ומברכתו של צדיק עדיין היא חיה, וזהו שמובא בסדר עולם רבה (פ"ט) שסרח בת אשר חיה לעולם [וכן הוא בסוטה (ג, ג) ובבבא דר"ג (נוסח ב, לח)]. וכן מובא בפירוש רבינו חיים פלטיאל (על אתר) בשם יש אומרים, שהאחים אמרו זאת לסרח, והיא בשרה ליעקב, וזהו 'וַיֵּגֵד לוֹ, לֵאמֹר'. וכן הוא בשכל טוב (על אתר). ובשפתי כהן (על אתר) הביא זאת בשם פרקי דרבי אליעזר (אינו לפנינו, ועי"ש פל"ח), וביאר שעשו כך בכדי שלא יפוג ליבו. וזהו שאמר הכתוב 'וַיֵּגֵד לוֹ, וְלֹא יוֹסֵפֶר', כי היתה מאריכה בניגון ומבלעת הדבר קודם בהבלעה, ואחר כך עשתה ממנו יתד, 'יוסף חי', וכך נודע זאת ליעקב מאליו, ללא שתגלה במפורש, כי עשו נידוי על מי שיגלה זאת ליעקב, ואפילו השכינה לא גילתה לו זאת, לפי ששיתפוח (תנחומא וישב ב; פדר"א לח; זהר וישב קפג: ויגש רי:). וזהו 'ויגידו' לשון המושכה, כי תרגום 'משכו', 'נגידו' (שמות יב, כא). ומפני זה זכתה סרח להיות אחת מעשרה שנכנסו חיים לגן עדן (דרך ארץ זוטא א, יח), לפי שהיא אמרה 'יוסף חי', אמר לה הקב"ה יוסיפו לך חיים נצחיים.

שמות נשות השבטים הקדושים

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרָיִמָּה (מו, ח). כתב בספר קושיות לבן דורו של מהר"ם מרוטנבורג (אות רל): אלו הן שמות האימהות [נשים חשובות שבישראל], שם אשת ראובן, עדה. שם אשת שמעון, יבעה. שם אשת לוי, ענת. שם אשת יהודה, בת שופי. שם אשת יששכר, עזקה. שם אשת זבולן, עגני. שם אשת דן, עגלה. שם אשת נפתלי, צרוייה. שם אשת גד, מעכה. שם אשת יוסף, אסנת. שם אשת בנימין, יסכה. אחתיה דשמון, נישקי [ובב"ב (אצ, נשיין)]. שם אשת ישמעאל, גיגית. אימיה דיונה, יועם בת עזור.

אימיה דדוד, נצבת בת עמיאל [ובב"ב (אצ, נצבת בת עדאל, ובברכ"י (א"ח סי' רמ סק"ד), בשם קובץ ישן נושן כת"י מרבוואתא קמאי, הצללפונית].

מעשה קבלת הפנים שעשה יוסף ליעקב אבינו ע"ה

וַיֵּאָסֶר יוֹסֵף מִרְפָּתוֹ, וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אֲבִיו גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו, וַיִּפֹּל עַל צַוְאָרְיוֹ, וַיִּבֶךְ עַל צַוְאָרְיוֹ עוֹד (מו, כט). בספר הישר (ויגש, י) האריך בתיאור מפגש מופלא זה, וזה לשונו בקיצור: ויאסור יוסף מרכבתו ויעקק את כל גבוריו ושרי מצרים, ויעבר קול, לאמר: כל אשר איננו יוצא לקראת אביו, יומת. והי ממחרת, ויצא יוסף בחיל עצום, מלובשים בבגדי בוץ וארגמן, וכלי זהב וכסף, וכלי מלחמתם, וכלי זמר ותופים ומחולות, ומור ואהלות מפוזרים בכל הדרך, ותרעש הארץ מקולם. וכל נשי מצרים עלו על גגי מצרים והחומות לקראת יעקב, ושוחקים בתופים ומחולות. ובראש יוסף כתר המלכות אשר לפרעה, כי שלחו לו פרעה ללבשו בעת לכתו לקראת אביו. והי כאשר קרב יוסף אל אביו כחמישים אמה, וַיֵּרֶד מעל המרכבה, וַיִּלֶךְ ברגליו לקראת אביו, וכן כל שרי מצרים וגדוליהם הלכו ברגליהם. ויאמר יעקב אל יהודה, מי זה האיש במחנה המִצְרָיִם, הדור בבגדי המלוכה וכתר מלכות, אשר ירד ממרכבתו וילך לקראתנו? ויען יהודה ויאמר: הוא בנך יוסף המלך. וישמח יעקב בראותו כבוד בנו. וַיִּקְרַב יוסף לפני אביו וישתחו לאביו, וישתחו גם כל מחנה יוסף אל יעקב ארצה. ויעקב רץ וימהר אל יוסף בנו, ויפול על צוארו וישקהו, ויבך עמו. ויחבק גם יוסף את אביו וישקהו, ויבכו. ויבכו עמו כל אנשי מצרים, וכל בני יעקב ונשיהם ועבדיהם בכו עם יוסף מאד. ואחר כך באו כולם מצרימה, ויושיבם יוסף במיטב מצרים בארץ גושן.

האם יוסף הצדיק התפלל במצרים במנין

וַיַּעַל לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל אֲבִיו גִּשְׁנָה וַיֵּרָא אֵלָיו (מו, כט). ידועים דברי רש"י (בראשית מו, כט) בשם רז"ל (תשובות הגאונים ליק, סי' מה), שבשעת פגישת יעקב ויוסף, קרא יעקב 'שמע'. ועמד בזה הט"ז (א"ח סי' סו סק"א), מדוע לא קרא יוסף 'שמע' באותה שעה, אלא יעקב. ותירץ החתם סופר (בראשית מו, כט), שלא היו שם עשרה מכוונסים, והמתין יוסף עד שיתכנסו עשרה, ויסמוך גאולה לתפילה בעשרה, ואע"פ שבין כך יעבור זמן הותיקין, משא"כ יעקב שהיה פה בבית מדרשו, כמו שפירש רש"י עה"פ (בראשית מו, כח) 'להורות לפניו גושנה' - לתקן לו מקום ישיבה, וא"כ לא היה צריך עשרה והתפלל ביחיד (עי' שו"ע א"ח סי' צ, יח בהג"ה), לכן לא רצה לעבור זמן הותיקין. ובחתם סופר החדש (שם) הוסיף, שיוסף לא חשש לקרוא 'שמע' כותיקין בכדי שלא ינזק באותו יום (ברכות ט:), כי ראה שבאותו יום שנשלח מעמק חברון, ניזק ונמכר למצרים, ובוודאי קרא באותו יום 'שמע' כותיקין, ולשיטתו הוי היזק, אע"פ שלבסוף נתנמנה למלך, משום שסבר שכיבוד אב ואם עדיפא על כך, ובזה ניזוק שהפסיד מצוה יקרה זו. אמנם יעקב סבר שלטובה חשבה אלהים (בראשית נ, כ), וא"כ לשיטתו לא ניזק יוסף באותו יום, ולכן חשש לקרוא 'שמע' כותיקין.

עוג מלך הבשן הטיל עין הרע ביעקב בשעה שנכנס אל פרעה
וַיָּבֹא יוֹסֵף אֶת יַעֲקֹב אָבִיו וַיַּעֲמֵדְהוּ לְפָנָי פְּרָעָה (ז, מז). איתא במדרש (דב"ר א, כה), שבשעה שנכנס יעקב אצל פרעה לברך אותו, היה עוג יושב שם, אמר פרעה לעוג: לא כך היית אומר, אברהם פרידה עקרה הוא, ואינו מוליד? הרי בן בנו ושבעים נפש מירכו. אותה שעה התחיל עוג מכניס עין רעה עליהן, אמר לו הקב"ה, אי רשע, מה אתה מכניס עין רעה בבני, תימס עינו של אותו האיש, עתיד אותו האיש ליפול בידן.

פרעה שהיה בימי אברהם הוא שהיה בימי יעקב ויוסף, וראה גם את יצחק, והיה גם בימי משה, וחי עד ימי יחזקאל

והנה פשט דברי המדרש משמע שפרעה חי בימי אברהם, ואז אמר לו עוג, שאברהם פרידה עקרה הוא. וכן מפורש בבראשית רבתי (על אתר), וזה לשונו: אמר פרעה לעוג, למה היית אומר לי בשעה שירד אברהם זקנם לשם וכו', פרידה עקרה הוא ואינו מוליד וכו', וכן משמע מדברי הפסיקתא זוטרתא (ז, מז), וזה לשונו: מה ראה פרעה לשאול ליעקב 'פֶּמָה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּיךְ', לפי שהיה איקונין של יעקב אבינו דומה לאברהם אבינו, וכסבור היה שהוא אברהם [ויתכן לבאר זאת על דיוקן אברהם שהיה חקוק בארמון פרעה מעת רדת אברהם ושרה למצרים, וכמו שהביא במשיבת נפש הקדמון (ז, ח), שמחמת שלקה פרעה על ידה, ציירו בהיכל המלך את דיוקן אברהם ושרה ופרעה, שכן דרך המלכים לחקוק מאורעות חשובות על כותלי הארמון לזכרון לכל]. וכן משמע מדיוקן לשון הגמרא (סוטה מז): 'אמר ריב"ל, בשביל ד' פסיעות שלוח פרעה לאברהם, נשתעבד בבניו ד' מאות שנה', ומשמע שחי עד אותו זמן [אמנם בבראשית רבתי (ג, ז) הנוסח 'נשתעבדו' בבניו וכו']. וכן איתא להדיא בפירוש הרוקח על התורה (ז, ח), שפרעה שהיה בימי אברהם חי עד זמן יחזקאל [וכשארז"ל (פדר"א פמ"ג: ילקו"ש שמות רמז קעו, יונה רמז תקנ) שפרעה שהיה בזמן השיעבוד, הוא מלך בנינו בימי יונה. ויחזקאל היה שנים רבות לאחר יונה, בסוף בית ראשון], ושעל כן שאל פרעה את יעקב 'פֶּמָה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּיךְ'. וכן

מובא בפענח רזא (ז, ח) בשם מהר"ר משה, שפרעה היה מתגדל בבחרותו בבית אבימלך, כדרך המלכים לשלוח בניהם אלו לאלו ליגדל בדרך ארץ ומוסר וחכמה, ושם ראה את יצחק, וסבר שזהו יעקב, ועל כן תמה עליו יעקב שעדיין הוא חי. וכן מובא באמרי נעם הקדמון (ז, ח), [ובנותן טעם לציין בזה לדאיתא בבראשית רבה (אלבק כ"ו, ויגש צה) וזה לשונו: 'וַיִּבְרָךְ יַעֲקֹב אֶת פְּרָעָה', מה ברכה בירכו, אמר ר' יהושע בן קרחה, יתוספון משנותיי על שנותיך. ובזה יובן כיצד חי כל כך הרבה שנים, מאמצע חיי אברהם (ב' אלפים ע'), עד ימי יחזקאל בסוף בית ראשון (ג' אלפים שז"ז), שיוצא סך הכל כ-1250 שנים]. אמנם המהר"ל בספרו גור אריה (שמות א, ח) כתב, שפרעה שהיה בימי יוסף, לא זהו פרעה שהיה בזמן השעבוד, כי קשה לומר שהיה רשע כ"כ חי ימים הרבה, אלא כך צריך לומר בכמה מקומות, שכל מלכות אשר ימלוך הוא ובנו ובן בנו נקרא הכל מלך אחד, כל זמן שלא נתחדשה מלכות אחרת שלא מזרעו.

בארץ ישראל היה רעב שבע שנים, ולא ב' שנים

וַיָּשָׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן (ז, מז, כז). איתא בתנחומא (וישב ב) שבעון מכירת יוסף בא רעב לארץ ישראל שבע שנים, וכן הוא בפרקי דר"א (פל"ח). וביאר בספר בנין אריאל (ריש פ' מקץ) [להגאון רבי שאול מאמסטרדם, נכד החכם צבי זיע"א], שרק במצרים פסק הרעב לאחר ב' שנים לכבודו של יעקב (ספרי עקב לח; תוספתא סוטה י, ט), אבל לא בשאר ארצות הסמוכות, ובזה הוכר כבודו של יעקב יותר, וגם ראו כל יושבי ארץ כנען שמבלי יעקב אבינו נחסרה מהם הברכה, וגם הוכח מזה שיוסף לא תעה בפתרון החלום. [וראה בספר השם (עמ' מז) לבעל הרוקח, שנתברכה ארץ ישראל כל ימים שחפץ הקב"ה שיהיה יעקב ובניו שם, כי שלהם הארץ, וזהו, 'פְּהִיזְתֶּם מְתֵי מִסְפָּר' (תהלים קה, יב), וסמך ליה (פסוק טז) 'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב עַל הָאָרֶץ', כדי שידעו שבשביל יעקב ובניו יהיה הרעב, כי ז' שני שבע וז' שני רעב, כנגד ז' שעבד יעקב ברחל וכן בלאה, וז' שנים לא היה לו בן, ובז' נולדו, ע"ש כל הענין].

מהו תיקון שורש חטא אדם הראשון

נקודה מתוך שיעור שנמסר ביום א' פרשת וישב תשע"ב

הראשון, וכמ"ש (בראשית ב, ז) "ביום אכלך ממנו מות תמות", והמצוות לתרי"ג וכו'. ובכך נתחלקו האחריות והכח לתיקון אצל כל אחד ואחד מנשמות עם ישראל.

ובכל אחד כפי עניינו נמשך חלק משורש החטא, וזהו מקור ההבדלים שיש בניסיונות בין בני האדם, שלאחד יש נסיונות קשים מחברו, והסיבה לכך היא האחיזה בשורשו באדם הראשון וחוזק הקשר שלו לחטא אדם הראשון, וכפי מה שמתקן עצמו יותר פועל ומתקן בזה את שורשו באדה"ר. וכך הוא פורע את חובו מחטא אדה"ר וכן מחטא העגל.

והנה, המילה 'פריעה' פירושה גם גילוי, שע"י פרעון כל מדרגה שנתקנת - מתגלית מדרגה נוספת במלכות ה', ומתגלים פנימיות וקדושת עם ישראל יותר ויותר. ולכן נקרא פרעה כך (עי' שער הפסוקים (ספר שופטים סימן ה) לרבנו הא"ר) שפירש שפרעה הוא לשון פרעון, כי על ידי השיעבוד הקשה תחת ידו נעשו פרעונות מחובות חטא אדה"ר ונתקנו חלקי קדושה שנפלו על ידי אדה"ר למטה בעמקים, ודוקא על ידי כך נתגלתה מלכותו של ה' ב"ה שהוא יתברך מושל בכל כפי שנעשה ע"י שידוד מערכות הטבע

"וַיַּגֵּשׁ אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי וְגו'". הנה קודם חטא אדה"ר היה העולם שלם ומתוקן, והיו מעותדים בריות תבל לחיות בו לנצח, בשיר ושבח והלל לפניו ית' בלא צד הרע כלל, ולאחר שחטא אדה"ר ופגם מה שפגם וקלקל מה שקלקל, גזרה חכמתו יתברך שיהיה הכל במידת הדין, כלומר בהנהגת דרך הטבע, ובזה גזר ה' ב"ה גם על עצמו, שיהיה הוא יתברך כפוף כביכול לגזרתו, שתהיה הבריאה מתנהגת במידת הדין היינו הטבע, ומזה נמשך כל ענין הבחירה, ונעשה מציאות של רע בפועל, והתיקון לזה הוטל על הבריות, שיבטלו בבחירתם את כל הרע, ויחזירו מלכותו ית' שנפגמה ונחסרה למקומה כבתחילה.

והנה, כדי לתקן בזה צריך שידע כל אדם שהינו שורש וחלק באדה"ר, והוא עולם ומלואו ממשי, כי קודם חטא אדם הראשון היה הכל אחד: אדם אחד, מצוה אחת, שבוע אחד וכו', אך לאחר החטא נעשה פירוד וכאילו נתחלק אדה"ר לששים רבוא (שש מאות אלף), ושבוע אחד לששת אלפי שנים (וכמו שקודם החטא היה אדה"ר מונה כימיו של הקב"ה כמ"ש 'אלף שנים בעיניך כיום אתמול' (תהלים צ, ד) לכך מת אדה"ר בתוך היום הראשון לחשבונו כלומר בסוף האלף

להביא לימות המשיח, משפיע בזה כח למעלה שנזכה מהרה לראות את גילוי השכינה בבית המקדש.

כי בית המקדש בהכרח שיבנה, הקב"ה יתגלה על כל יושבי תבל, וכל הנבואות יתקיימו, ותבטל מלכות הרשעה, והכל יראו בגדולת אדונו הבורא ברוך הוא, והשאלה היחידה בזה היא האם אנו נזכה להשלים רצונו ית' וממילא לראות בכל זה, כי לא ניתנו לאדם רגלים כי אם לילך אל בית המקדש, ופה כדי להללו בירושלים, וידים להרימם כלפי מעלה בהתפעלות מגדולתו ומלכותו.

וכשאדם לומד ועוסק בתורה במחשבה על מלכות ה' וכואב את חילול שמו הגדול, זוכה לענין של שמיעה, כלומר שמבין את הרמזים שמקבל מאיתו יתברך לראות את הדרך שצריך הוא לילך בה וממה הוא נצרך ביותר להזהר מחמת שרשו באדם הראשון, שכל אחד יודע בנפשו את טבעו הנמשך לצד הרע שהוא משורשו בחטא אדה"ר וחטא העגל, וככל מה שיוכח עצמו יותר ישמע יותר את קול ה' ב"ה הקורא אליו ומזהירו על מצוותיו, וצריך שידמה במחשבתו שה' ב"ה קורא אליו להזהר בשמירת המצוות וההתמדה בתורה, ושכל תורתו תהיה לשם גילוי מלכות שמים ובית המקדש.

ובזה יתפרש הפסוק שנכנסין עימו לכל ענין לימוד התורה הקדושה (משלי א, ח) "שמע בני מוסר אבך ואל תטוש תורת אמך", שעל ידי שנותן אל ליבו מהיכן שרשו, ולאן הוא צריך לילך היינו לבית המקדש, זוכה ושומע את מוסר ה', שהוא דרך של מוסר ברחמים ולא בשיעבוד וקושי, כי אב הוא מצד הרחמים כנודע, וזה (שם ד, א) "שמעו בנים מוסר אב וגו' ולכל בשרו מרפא", שעל ידי מוסר ה' ניצול מהתיקון בדרך השעבוד, ולכן הוא - 'ולכל בשרו מרפא'. 'ואל טיטוש תורת אימך' היינו שלא יטוש ויעזוב אדם את טובת השכינה בעסק תורתו, וכל כוונתו בעסק התורה תהא על גילוי מלכות שמיא. כי מוסר ה' הוא שידע מאין בא, ותורת אימך הוא שידע מהי מטרת עסק התורה, כי אין האדם יכול להיות מקושר בצער השכינה ושמחתה ללא התורה הקדושה.

והוא כל ענין היהודי שנקרא על שם יהודה, כי יהודי הוא מי שמודה באלוקותו יתברך ונוטל על כתפיו אחריות על כבודו של הקב"ה, וזה מה שאמר יהודה 'ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני', שמקבל יהודי על עצמו לגשת לעסק זה של השמירה על כבודו של האל ולרצות בגילוי, ואמרו במדרש (פסיקתא זוטרתא פמ"ד ס"י יח) 'בי אדוני, אין הדבר תלוי אלא בי', היינו שכל יהודי צריך לידע שהכל תלוי בו, וכשיתקן חלקו בפגם חטא אדה"ר וחטא העגל משפיע הוא על קומת ישראל כולה ויביא לידי גאולה.

"יְדָבָר נָא עֲבָדְךָ דְּבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי", שאחר שזכה לענין השמיעה - 'שמע בני' כנ"ל, יכול לדבר את התורה לפני ה' ב"ה באופן שתמשיך כח למעלה להשפיע רחמים על התחתונים. "ואל יחר אפך בעבדיך" היינו שעתה לא תהיה הגאולה בדרך שעבוד אלא בדרך הרחמים כדרכה של התורה, "כי כמוך

במכות מצרים, וכן על ידי זה נתגלו ישראל להיות לעם. שכפי תיקון האדם את שורשו בחטא אדה"ר, כך מתגלה מלכות ה' בעולמות הקשורים לשרשו, ומתגלים יותר המהות והאור שבנשמתו, וככל שיתקן ענין זה ביותר נזכה לראות במלכות ה' ב"ה בגילוי ובשלימות, ואזי יראו גם את כובד האחריות שהיה על כל אחד ואחד ואת המהות הפנימית והאור היוצא מכל אחד מישראל.

אבל אחרי יציאת מצרים גילה הקב"ה את התורה לעם ישראל, שהוא דרך אחרת לתיקון, דרך של רחמים, כי קודם מתן תורה, היה הפרעון לתיקון החטא בקושי ושעבוד, אבל על ידי התורה הפרעון הוא בדרך של רחמים, והוא בתנאי שבעסק התורה יזכור וידע ויפנים היטב בחדרי ליבו את שלשת הענינים שהזכיר עקביא בן מהללאל (אבות פ"ג מ"א): הראשון והשני הם מאין באת ולאן אתה הולך, והדבר השלישי הוא לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון.

מאין באת מטיפה סרוחה, ולאן אתה הולך למקום עפר וכו' - היינו שיבין שכל טבע היצרים שיש בו, נמשכים משרשו שפגם בחטא אדה"ר, וצריך הוא להשיב הכל לשורש באדה"ר שנברא מעפר. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו' - שיזכור את יום הגאולה ותכלית העולם שכל עיני העולם יחזו בהתגלותו יתברך בעולמו, ושכל תורתו ועבודתו תהיה לשם כך. כי מאחר שירדנו מטה ונעשה אריכת הגלות נגרם בזה רפיון וחולשה למטה אצל ישראל, ועל ידי זה נעשה ח"ו גם רפיון למעלה בהשפעת הרחמים על העולמות כולם, אזי כשלומד ועוסק בתורה בהתבוננויות הנז', ונותן לנגד עיניו הענין המוטל על כתיפיו, ומחשב באחריות שיש בחלקו בגילוי מלכות שמים, בזה נותן כח למעלה להשפיע. ולכן צריכים ישראל שיימשך להם כח וחיות כדבעי לעסוק בתורה, כי צריך שיהיה לישראל כל הכח והכלים לפעול בתורתם, ועל ידי זה משפיעים כח למעלה להמשיך גילוי הרחמים ומקרבים הגאולה.

ובעצם ההתבוננות בזה שכל אחד ואחד הוא עולם ומלואו, ובו תלוי תיקון החטא וכו' כנ"ל, כפי פרטי פרטים של טבעו ומזגו הנמשכים משרשו באדם הראשון, ושיש לו מטרה בתורתו ושליחות בלימודו, שהיא להביא גילוי של מלכות שמים - על ידי זה בעצמו נשפע כח וחיות לעם ישראל בעסק התורה.

כי צריך לידע שבדור זה ובשעה זו אנו סמוכים ממש לגאולה, וכל יום שעובר הוא רק בבחינת המתנה לגאולה שתבוא, וההחמצה הגדולה ביותר בדור הזה הוא לא לחזות בעינים בבית המקדש ובמלכות האל, והאחריות שלנו היא להביא את הגאולה ברחמים שהיא דרכה של התורה, ולא ח"ו בדרך של שיעבוד כפי שהיה במצרים, כי עתה אנו עם התורה. והעיקר שתהיה לנו הכוונה בלימוד על הכתוב 'ועתה יגדל נא כח ה'', שכל כוונתנו בעסק התורה תהיה להשפיע כח למעלה כדי לזכות לגילוי השכינה. כי גזר הקב"ה שיהיה התיקון בדרך הטבע דוקא, והוא מידת הדין, אבל אח"כ עמד ושיתף עימה מידת הרחמים שהיא הדרך של עסק התורה, שבעסק התורה בכוונה וההתבוננות הנכונה - שידע מהיכן הוא בא ושהוא עולם מלא וכו' וכל מטרתו

ענין "תורת אמר" כנ"ל, "ואביו אהבו"; וכל עניין התורה בהתבוננות הזו היא על ידי שזכינו לשמיעה מה' יתברך, כמ"ש "שמע בני מוסר אביו", היינו בדרך הרחמים כנ"ל.

"וְנֹאמַר אֶל אֲדֹנָי לֹא יוֹכַל הַנֶּעַר לַעֲזֹב אֶת אָבִיו וְעַזְבָּת אֶת אָבִיו וְנָמַת", היינו שצריכים להתפלל על משיח בן יוסף שלא ימות כנודע, "פן אראה ברעה אשר ימצא את אביו" שצריכים להתחנן על הגאולה משום כבוד שמים שמתחלל, כי יש אחד שחפץ בגאולה בסיבת צרותיו, אבל העיקר והמעלה ברצון והתפילה על הגאולה היא - שתהיה מפני כאבו של האדם על חילול שמו הגדול, ומה שרואה שירושלים חרבה, שאין בה גילוי של שכינה, ומלכות הרשעה למעלה וקרבן הקדושה והתורה והעוסקים בה מושפלת לעפר. וצריך לידע, שאם ירצו הדור בגילוי מלכותו יתברך נזכה לראות זאת בפועל כפי שאנחנו, כי הקב"ה רוצה להתגלות בבריאה בכל רגע, אבל הוא יתברך מלך עניו, ואינו נכנס אפילו בארמונו אם לא ירצו במלכותו, ובזה לבד שירצו לראותו יש בזה כדי להטות הכל לזכות, שיהיה הדור כולו זכאי, ונזכה לראות בבנין בית המקדש בב"א.

כפרעה" היינו שכל הגילוי שיוכלו לראות את ה' ב"ה תלוי בתיקון והפרעון של חטא אדה"ר וחטא העגל, (וכפי שהובא לעיל).

"אֲדֹנָי שְׁאֵל אֶת עֶבְדִּי לֵאמֹר הֲיֵשׁ לָכֶם אָב אוֹ אִמָּה" הוא ענין הבחירה שעשה ה' ב"ה, שיהיה האדם בוחר באב היינו ה' ב"ה, או אח שהוא היצה"ר שהוא חלק באדם, "ונאמר אל אדוני, יש לנו אב זקן וילד זקונים קטן" היינו שבחרנו בחיים ויודעים אנו ב' הדברים; מאין באנו - שיש לנו שורש באדה"ר וכולנו נשמות ישראל הנצרכים לפעול התיקון השלם במלכות ה', ולאן אנו הולכים היינו שיש לנו תיקון ותקוה שהיא הגאולה השלימה, וזה "אב זקן וילד זקונים קטן", אב זקן הוא ה' ב"ה שהיה ידוע אצל כל הבריות קודם חטא אדם הראשון, וילד זקונים קטן" הוא המטרה שהיא הגאולה על ידי משיח צדקנו שנמשל לילד, היינו שמתחדש תמיד כמ"ש "אני היום ילדתיך", "זקונים" ששמו קדם לעולם כמובא בגמ' (פסחים נד ע"א).

"וְאֶחָיו מֵת" היינו שאיננו חושבים מהיצה"ר ומתעסקים בו, אלא חושבים ומתבוננים ברצוננו להיגאל, ומשיח הרג ליצרו לגמרי, "ויותר הוא לבדו לאימו ואביו אהבו"; שכל תורתנו היא לאימו לבדו, היינו שאין לנו מטרה אחרת בעסק התורה מלבד

רשמי הוד ממעמד האלפים בכנס ההתעלות בחנוכה של הגאון הינוקא שליט"א בהיכל ישיבת 'אורייתא' בירושלים

לידיעת הציבור הקדוש!

שיעורו המופלא של מו"ר שליט"א שנמסר בישיבת אורייתא הבלול מכל פרד"ס תורה אשר נסוב על ברכות התורה ועניין מאורי אור ומאורי אש וביאורים נפלאים ועמוקים, יעלה בקרוב במערכת קו השיעורים בטלפון: 02-5-306-506 וכן במערכת קול הלשון.

© כל הזכויות שמורות למכון ים שלמה לתגובות הערות והקדשות 054-84-34-755

ניתן לתרום לאחזקת העלון במספר הטלפון 03-7630585 שלוחה 7426 בשלוחה 1 ולציין בשלוחה 2 את ההקדשה.

העלון יוצא לאור לרפואת הצלחת וישועת
נחמה שרה בת נדרה ומשפחתה היקרה
משה מקסים בן דניאל לואיז עזיזה

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת
בנימין בן מזל פוטונה, יעקב בן רחל, מרגלית בת דינה, מוריס משה בן נינה,
מארגית מרים בת רחל, יעקב בן ג'יג'ה לואיז עזיזה, מרדכי מרים בת מיישא,
אלי בן מייסא, אמילי אסתר בת רחל